

Şiirde Görülen Nakarat ve Kavuştak Ahenk Unsurları

İçindekiler

- Şiirde Görülen Nakarat ve Kavuştak Ahenk Unsurları
- Kavuştak Ne demektir, Edebiyatta Kavuştak Anlamı Nedir
- Nakarat Nedir

Kavuştak Ne demektir, Edebiyatta Kavuştak Anlamı Nedir

Halk Edebiyatı türkü formunda nakarata benzeyen tekrarlar vardır ki zaman zaman bir mısranın sınırlarını aşar. Konu birliği ve ahenk sağlamada kullanılan bu yöntemin başka fonksiyonları vardır. Yeni Türk Edebiyatı'nda bu tür tekrarlar **nakarat** ve **kavuştak** arası bir nitelik taşır.

Aşağıdaki şiir bunu örneklendirir:

Kırıkkalem, Kırıkkalem
Kâğıt yırtık, kırık kalem
Türk'ün boynu bükük amma
Ümit sende Kırıkkalem ([Dilaver Cebeci](#))

Bu örneklerin dışında kıta başında, ortasında, sonunda bulunan tekrarlar, eksilteli ve yarım tekrarlar gibi başka örnekler de bulunmaktadır.

Söz sanatları içinde **cinas sanatı**, aks gibi bazı örnekler vardır ki sese dayalı fonksiyonları, mana işlevinden daha kuvvetlidir. Bütün dünya şiirinde olduğu gibi Türk şiirinde de çok sık kullanılan bu tür tekrarların dil mantığına uygun bir yaygınlık kazandığını görüyoruz. Cinas, tekrar unsuru olduğu gibi, **cinaslı kafiye**, **cinaslı mani** terimlerinde gördüğümüz sınıflandırmalarda da bir ölçüt olarak kullanılır.

Günlük dilde kullandığımız **taklit** ve **yansıma** adı verilen örnekler de, nazım dilinde bir tekrar, bir ahenk ve bir vurgu unsuru olarak karşımıza çıkar. Tak tak, çat çat, pat pat, efil efil, şingirtı, gümbürtü, pırlıl pırlıl, tiril tiril gibi sese, ışığa ve görüntüye dayalı taklitler,

nazımın değer verilen bir melodi ve armoni unsuru olmuşlardır. Aslında, daha önce anlatılan [kafiye](#), [redif](#), vezin gibi çoğu şiir tekniği de bir ahenk unsurudur. Tekrar ve [benzeşme](#) esasına dayalı ahenk unsurları fonksiyonlarına göre çeşitli adlar almışlar, simetrik yapılar, tekrarlar ve diğer işlevler ile kullanılmışlardır.

Nakarat Nedir

Diğer ahenk unsurları arasında sayabileceğimiz **tekrarlar**, **nakarat**, **simetri**, **edebi sanatlar** içinde bazı lafız sanatları, **taklit** ve **yansıma teknikleri** ayrı ayrı tanımlanmaktadır. Nazım içerisindeki standart ölçü tespitinde en zor konulardan biri ahenk unsurlarıdır zira, ahenk unsurları devamlı yenilenmektedir.

Tekrarlar, mısra içinde veya mısralar arasında tekrar edilen harf, hece ve kelimelere dayalı bir ahenk unsurudur. Aynen tekrar, eksiltili tekrar, ters tekrar gibi teknikler, örnek üzerinde görüldükten sonra birbirlerinden ayrılır.

Kaldırımlar

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında,
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa karışan noktasında
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum. (...)

Kaldırımlar, ızdırap çekenlerin annesi,
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur ses kesilince sesi,
Kaldırımlar, İçimde uzayan bir lisandır

Her iki kıtada da tekrar vardır. Dikkat edilirse tekrarların yeri, kullanım fonksiyonu ve sayısı farklıdır. Mısra başında veya ortasında aynen ya da değiştirilerek kullanılan tekrarlar, müzikaliteye sebeptir.

Mehlikâ Sultan'a âşık yedi genç
Gece şehrin kapısından çıktı
Mehlikâ Sultan'a âşık yedi genç
Kara sevdalı birer âşıktı ([Yahya Kemal Beyatlı](#))

Son örnekteki tekrarlar, [aruz ölçüsünün](#) ve yeni [nazım şekillerinin](#) ahengini de kullanarak mısranın çeşitli yerlerinde kelime ve [kelime grubu](#) tekrarı uyguluyor. Bu tekrar unsurunun ahenk oluşturması da, diğer ahenk unsurları ile birlikte estetik bir ses yapısı kuruyor. Eseri, edebî değerlerin terkibine hazırlıyor.

Tekrar unsurları içinde kurallı bir örnek olan ***nakarat***, kıta sonlarında tekrarlanan mısraların oluşturduğu bir ahenk unsurudur. Türk edebiyatında çok sık kullanılan nakarat, [nazım biçimlerini](#) belirlemek bakımından da önemli bir tekniktir. Ahenk kurma yanında, tekrarlandığı için muhteva ve konu birliği hususunda şaire yardımcı olur.

Kara Toprak

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yarım kara topraktır.
Beyhude dolandım, boşa yoruldum
Benim sadık yarım kara topraktır.

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü istediğim topraktan aldım
Benim sadık yarım kara topraktır. ([Aşık Veysel](#))

Beni Unutma

Bir gün gelir de unutturmuş insan
En sevdiği hatıraları bile
Bari sen her gece yorgun sesiyle
Saat on ikiyi vurduğu zaman
Beni unutma

Çünkü ben her gece o saatlerde
Seni yaşar ve seni düşünürüm
Hayal içinde perişan yürürüm
Sen de karanlığın sustuğu yerde
Beni unutma,, ([Ümit Yaşar](#))

Nakarat için seçilen ilk örnek, [Halk Edebiyatı'nın Yeni Türk Edebiyatı'nda](#) bir devamı olan

tür ve şekil bilgilerini taşır. Nazım teknikleri kurallıdır. İkinci nakarat örneği, [serbest şiir](#) formu içinde kullanılmıştır.